

Karen Horsens' prædiken 1. søndag efter påske

Taler

Karen Horsens
Domprovst

Dato

27. april 2003

Sted

Gammel Vor Frue Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 20, vers 19-31

Salmer

Denne er dagen, som Herren har gjort
Krist stod op af døde
Herren han har besøgt sit folk

—

Øjne, I var lykkelige
Påskemorgen slukker sorgen
Hør vor helligafts bøn, vers 2-3

- 1 Om aftenen samme dag – den første dag i ugen – dér begynder fortællingen.
Altså med den allerførste påskedag, verdens første rigtige søndag. Og det, der er
fortalt om denne første aften kunne give rigeligt at tale om i en prædiken på
første søndag efter påske, for der var såvist meget, der var mærkværdigt i det, der
5 fortælles om den aften.

- Men evangelisten Johannes ofrer ikke mere end fem vers på den sag – han haster
hele otte dage frem i tiden, og gad vide om ikke det går så hurtigt, at mange ikke
når at få fat i, at dagens evangelium, som vi lige hørte, begynder påskedag, men
10 faktisk først slutter en uge senere. Om begivenhederne og disciplenes tilstand i
den mellemliggende uge – ikke et ord !

- Evangelisten Johannes var ikke noget sludrechatol. Han kunne den kunst at
holde sig til det væsentlige.

15

Det væsentlige: nemlig at disciplene også efter påskemorgens begivenheder var
sløve og senhjertede til at tro, ganske som vi er det. Ja, de vægrede sig ved at tro,
de barrikaderede sig mod troen, de låste døren – af frygt. Frygt for hvad, i
grunden ?

20

Ja, af frygt for jøderne står der, og det er da til at forstå. Hele byen har været i
oprør langfredag, folket har skreget: korsfæst ham, korsfæst ham op mod Jesus.

25 Disciplene kan ikke vide i hvor høj grad folk i byen vil genkende dem som Jesu disciple, og vrede og blodtørst kan jo nok holde sig nogle dage. Så vi forstår såmænd godt, de holder sig inde og låser døren.

Men der er også noget andet, der gør dem urolige. De troede, de skulle se at komme over deres skuffelse over Jesus, der altså ikke havde været den, de troede
30 – og vel også komme over deres flovhed over sig selv, de havde jo i hvert fald svigtet en ven. Men de kan ikke engang få fred til at slikke sårene og snakke om, hvordan de nu skal slippe hjem til Galilæa – for kvinderne har været ude ved graven om morgenen; de har fundet graven tom, de har set engle, som sagde Jesus ikke var der, han var opstanden, som han havde sagt. Og Maria Magdalene
35 har set en mand, hun først troede var gartneren, men han talte til hende, og så så hun, det var Jesus, den opstandne. Da kvinderne kommer tilbage med de historier, skynder et par af disciplene sig ud på kirkegården og kan konstatere, at graven i hvert fald er tom, men det beviser jo i og for sig ingenting. Og nu sidder de der, påskedag om aftenen, bag låste døre, og ved ikke, hvad de skal tro – eller
40 håbe, måske. De har grimme minder om deres sidste møde med Jesus. Det var ikke faldet dem ind, at han skulle opstå af graven, som han sagt – ikke efter han var død på dem måde. Havde de troet det, havde de selvfølgelig selv opholdt sig ude på kirkegården hele påskenat og smukt afventet opstandelsen. Men de troede ingenting. Nu ærgrer de sig bare over, at de har ladet kvindfolkene gå
45 alene derud om morgenen, – var man bare selv gået. Så havde man da vidst ordentlig besked.

Ja, de havde set den tomme grav, og nogle af kvinder havde set en del mere – men tvivlen og frygten og sorgen hvilede tungt over dem denne første
50 påskeaften.

Da står Jesus pludselig midt iblandt dem – trods de låste døre – og siger: fred være med jer.

55 Og hvor han siger: fred, der er der fred. Godnat til tvivlen og frygten og sorgen, de sidste dages byrde af skyld og skam og elendighed er som blæst bort. Mellem dem og ham er der ikke andet end fred, for det siger han jo. Da blev disciplene glade, da de så Herren.

60 Men denne ulyksalige Thomas, som af en eller anden grund ikke var til stede den aften. Han tvivler, og det holder han fast på, hvilket de andre nok har været

lidt stødt over. Et er, at disciplene tvivlede meget på, hvad kvinderne havde fortalt. Noget helt andet er det rigtignok, at Thomas tvivler på, hvad alle hans
65 forsamlede discipelbrødre fortæller, at de har set med deres egne øjne. Der er noget vist imponerende over Thomas's tvivl. Men selvfølgelig: det hjalp ham måske til at være tro mod sin tvivl, at brødrene jo altså stadig var bange. Næste søndag sidder de igen bag lukkede døre. Man skulle vel egentlig tro, at de, der har set den opstandne ansigt til ansigt, at de var helt sikre. At de ikke bare
70 troede, men vidste, og at de derfor var højt hævede over at ængstes. Øjne, I var lykkelige, I, som så Guds søn på jord – skulle det ikke stråle ud af dem, så man blev overbevist bare ved at se og høre dem ?

Ja, det kunne Thomas altså ikke mærke, og der er stadig disse døre, der holdes
75 lukkede, så det er måske ikke så mærkeligt, han siger: mon dog.

Discipelbrødrene kan med al deres samlede apostelværdighed ikke hjælpe Thomas ud af tvivlen, det kan kun Jesus selv, og det gør han, da han igen står der og siger: fred være med jer. Da kan Thomas ikke sige andet end: min Herre
80 og min Gud. –

Han får tilsyneladende en bebrejdelse med på vejen: nu tror du, fordi du har set, men salig er den, som ikke har set og dog tror. Men det gjaldt jo dem
85 allesammen. De havde ikke troet på, at Jesus ville opstå, som han havde sagt, de ville ikke tro, hvad kvinderne havde fortalt om påskemorgen – de troede først da de havde set – og selv da troede de ikke mere, end at de sørgede for at låse døren. Deres møde med Jesus de to aftner bragte dem ikke for bestandigt ud over tvivlen.

90 For der var aldrig nogen – dengang eller nu – der var aldrig nogen, der kom til tro på Jesus, fordi de fik syn for sogn, fordi de fik beviser. Man kan ikke bevise nogen ind i troen, så lidt som man kan bevise nogen ind i kærligheden.

Salig er den, som ikke har set og dog tror. Ordene er nok i virkeligheden rettet til
95 alle disciplene. Her, tilsidst, peger Jesus hen på, at selve det, at de har set ham og kendt ham personligt i hans jordeliv, at det egentlig ikke betyder så meget.

For om kort tid skal ingen mere se ham, – og i den tid, han har gået på jorden, er der ingen, der har troet ham, fordi de har set ham eller set de ting, han gjorde.

De har troet ham på hans ord – og anderledes skal det aldrig blive.

105 Troen bliver til på Vorherres Jesu egen foranledning. Vi forskanser os bag angst og bekymring, sorg og tvivl, men han bryder gennem de lukkede døre og så er der troen der. Aldrig som en besiddelse, aldrig som noget vi har og kan vise frem som vores sikkerhed. Aldrig som noget, der giver os en overlegenhed over for verden. Ak nej, troen er så skrøbeligt et anliggende som den var i hin første påske. Men den har, den altid skrøbelige tro, den har en mærkelig egenskab:
110 troen står, hvor tvivlen faldt. Man skulle – om jeg så må sige – ikke tro det, for tvivlen ser jo så vældig ud, den har mange argumenter, man kan tale i det uendelige om alt det, man tvivler på. Tvivlen er så snakkesalig, den kan synes at følge hele verden. Troen er tavs og beskeden i sammenligning.

115 Men alligevel:

Troen står, hvor tvivlen faldt. Sådan er det. Ellers sad vi jo ikke her, nogen af os – vel ?

120 Og troen lever ikke af sine bekræftelser eller sine prægtige oplevelser, den lever altid påny af ordet, Jesu ord.

Der var jo denne underlige episode, som vi måske lige skal vende tilbage til, på den første af de to aftner, vi taler om, dér hvor Jesus udsender disciplene og giver
125 dem magt og myndighed til at løse og binde synden på mennesker – og det vil efter gammel kirkelig tradition sige: tilsige menneskene syndernes forladelse eller nægte dem syndernes forladelse. Denne sidste mulighed: at nægte syndernes forladelse til nogen, må vist helst lade ligge. Ganske lade den tanke ligge, at der i vor kirke skulle være nogen, der var bemyndiget af Gud selv til at nægte andre
130 syndernes forladelse. Jesus gjorde det jo aldrig. Han strøede rundhåndet om sig med syndernes forladelse, og vi må nok hellere holde os til den gamle opskrift: forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere. Men i forbindelse med de ord, Jesus her siger til apostlene, gør han noget mærkeligt: han åndede på dem, står der og sagde: modtag Helligånden. Han åndede på dem. Sært. Men
135 med de ord er vi helt tilbage ved skabelsen, hvor Gud skabte mennesket af agerjordens muld og blæste livsånd i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen. Sådan ånder Kristus nu liv i disciplenes ord og satte dem til at tale, og så skulle det være, som da han selv gik på jorden: hvor hans ord lød blandt mennesker, skulle det lyde som dommens ord og nådens ord, som livets

ord. Og sådan blev det.

145 Han åndede på dem – de ord viser tilbage til skabelsen, men de viser også frem til pinsen, hvor Guds ånd blæser liv i apostlenes ord, og til dåben. Først efter pinse forstod disciplene, hvad Jesus havde mente med alt det, han havde sagt og gjort de aftner lige efter påskemorgen.

150 De var ikke mere bundet til det sted, hvor de havde færdes med ham, ikke mere bundet af hans synlige nærvær. Og da turde den lille flok forskræmte mænd pludselig det hele. De myldrede ud over middelhavslandene og sagde det: Kristus er opstanden.

For tvivleren Thomas havde set ret den aften: min Herre og min Gud !

155 Jesus var ikke en vældig leder, som nu desværre var død, men af hvis ord de kunne hente inspiration. Han var ikke den største blandt profeterne, hvem de nu måtte efterligne, så godt de kunne, nej – han var: min Herre og min Gud.

160 De kunne ikke løbe fra ham, for han var overalt. Og når de lukkede sig inde i angst og bekymring for sig selv og menighederne og den ganske verden, så kom han gennem de lukkede døre og sagde. Fred være med jer. Og glæden kom igen til huse.

165 Syndige og stridbare og nemme at rakke ned på, – det var de selvfølgelig. Det ved vi forbløffende meget om. Enhver ordentlig religion eller bare bevægelse plejer at fremstille sine første ledere i et gyldent lys. Men i Apostlenes Gerninger og hos Paulus kan vi læse om alt det kiv og kævl og ballade, der fandtes i de første menigheder, og evangelierne lægger forresten ikke i mindste skjul på disciplenes vantro og forfængelighed og andre lyder. Deres måde at leve på var 170 ikke nogen demonstration af kristentroens sandhed – og det vidste de kun alt for godt. –

Men: Kristus er opstanden. Og deres vidnesbyrd om ham lød. Min Herre og min Gud.

175

Om hans ord er det, det hele drejer sig. Det lyder over os i dag, i dåb og nadver lyder ordene: fred være med jer – og det er ordet af herrens egen mund, det betyder, at hans freds er med os, i lyst og nød, i tro og tvivl, liv og død.

180

Kristus er opstanden. Alt det, der kan siges om verdens elendighed og vores elendighed og kirkens elendighed og tvivlens hærgen overalt – alt det er i grunden dog ganske uinteressant, når sagen dog er den, at Kristus er opstanden:

- 185 Kristenhed, stat op, vær glad,
Gak nu rundt i Sions stad,
lovsyng Herren from og god,
For han døde og opstod,
Døde for, hvad vi bedreve,
190 Og opstod, for vi skal leve ! (Grundtvig: Hør vor helligaftens bøn)

Amen.

Kilde

- 195 Manuskript tilsendt af Karen Horsens' søn, Rasmus Christian Olsen, og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra Rasmus Christian Olsen.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

- 200 1. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-horsens-praediken-1-sondag-efter-paske>

205

210

215